

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 23.2.2018
Sayı : 21268

25194

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98 ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. Maddeleri gereğince Başbakan Sayın Binali YILDIRIM tarafından yazılı olarak yanıtlanması konusunda gereğini arz ederim.

Saygılarımla,

Murat BAKAN
İzmir Milletvekili

İzmir Alsancak'taki tarihi Elektrik Fabrikası arazisiyle birlikte satılması için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ilana çıkmıştır.

Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin diğer taşınmazları ile birlikte verilen ilanda; taşınmazın 'satış' yöntemi uygulanmak suretiyle 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde özelleştirileceği duyurulmuştur.

İlanda özelleştirme ihalelerinin Devlet İhale Kanunu'na tabi olmadığı vurgulanarak, "ADÜAŞ ihaleyi yapıp yapmamakta, dilediğine yapmaktan serbesttir" denilmektedir.

Fakat, Devlet İhale Kanunu'nun kısıtlamalarına tabi olmadan, arazisi için satılmak istenilen Elektrik Fabrikası, İzmir 1 No'lu Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 8 Ocak 1998 tarihli kararıyla "Korunması Gerekli Kültür Varlığı" olarak tescillenmiştir.

Elektrik Fabrikası'na ilişkin hazırlanan tanıtım dokümanında ise "Parsel üzerinde, 1926 yılında inşa edilmiş Türkiye'nin linyit kömürü ile üretim yapan ilk tesisi olan tarihi elektrik santrali (elektrik fabrikası olarak da anılır) bulunmaktadır. 'İmar durumu' ve 'hukuki durum' bölümlerinde yer verilmemesine rağmen, belgeye eklenen tapu kaydında bina için 'korunması gerekli taşınmaz kültür varlığıdır' ifadesi bulunmaktadır.

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi yaptığı basın açıklamasında şu ifadeleri kullanmıştır: "Elektrik Fabrikası'nın temeli, Osmanlı döneminde, 1913 yılında imzalanan 'yabancı ortaklığa imtiyaz veren sözleşmeye dayanılarak' 1926 yılında Belçikalı Traction-Electricite şirketi tarafından atılmıştır. Santralın 18 Ekim 1928'de devreye girmesiyle birlikte kentte yaşam değişmeye başlamış, sokak aydınlatmasında hava gazından elektriğe geçilmiş, ilerleyen yıllarda ise atlı tramvaylar yerine trolleybüsler devreye girmiştir. Resmi Gazete'de 27 Temmuz 1943 tarihinde yayımlanan "İzmir Tramvay ve Elektrik Türk Anonim Şirketi İmtiyazı ile Tesisatının Satın Alınmasına Dair Mukavelelerin Tasdiki ve Bu Müessesenin İşletilmesi Hakkında Kanun" kapsamında satın alınarak, kamulaştırılmıştır. Kurulu gücü 5 MW olan Elektrik Fabrikası'nın yabancı özel sektör tarafından işletildiği uzun yıllar boyunca kapasite artışına gidilmemiştir. Kurulu güç, kamulaştırmanın ardından Elektrik Su Havagazı Otobüs ve Trolleybüs Genel Müdürlüğü'nün (ESHOT) işletilmesine geçildikten sonra 1949, 1952, 1954, 1955 yılında devreye alınan ek ünitelerle 40 MW'a ulaşmıştır. 1960'lı yıllara gelindiğinde ise İzmir'in elektrik ihtiyacını yüzde 30'unu karşılıyordu. ESHOT'tan sonra Etibank'ın işlettiği santral, Türkiye Elektrik Kurumu'nun (TEK) kurulmasından sonra ise TEK'e devredilmiştir. Fabrika, ülke gündemine yeniden sokulan özelleştirme çalışmaları kapsamında TEK'in

25194

parçalanmasının ardından son olarak Ankara Doğal Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş bünyesinde kalmış ve üretimin durdurulmasının ardından, teknoloji tarihi açısından önemli ekipmanlar ve cihazlar hurdaya ayrılarak, yok edilmiştir. İçi boşaltılan ve yıkılmaya terk edilen bu tarihi değerimiz, bugün 'metruk ve harap yapı' ibarelerinin yer aldığı bir ilanla yeniden 'özelleştirilmek' istenmektedir. 1943 tarihinde kamulaştırılarak İzmir Belediyesi'ne devredilen sahanın ve bugün 'Korunması Gerekli Kültür Varlığı' niteliğinde olan binaların amaç dışı kullanım için satılmasına engel olunmalıdır. Alanın tapusu yeniden İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne devredilerek, amacına uygun olarak müze ve eğitim merkezi olarak kullanılması sağlanmalıdır."

İzmir Büyükşehir Belediyesi, 11 Ağustos 2016 ve 20 Ocak 2017 tarihinde Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na yazı yazarak Tarihi Elektrik Fabrikası'nın kente kazandırılması için tahsisini istediklerini belirtmiş ancak yanıt alamamıştır.

Hem ülkemizin kalkınma çabaları içinde önemli yeri bulunan hem de İzmir için kıymetli olan tarihi yapımız, hemen yanındaki Havagazı Fabrikası gibi kentin kültürel yaşamına katkı sağlayacak şekilde değerlendirilmelidir. 'Özelleştirme' adı altında tarihi binanın ve kentin hafızasının yok edilmesinin önüne geçilmelidir. Bu bağlamda;

Kamu yararı da gözetilmek suretiyle, tarihi belge niteliği taşıyan, kentin hafızası olan ve gelecek kuşaklara iletilmesi gereken, Alsancak'taki tarihi Elektrik Fabrikası'nın İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne tahsisi düşünülmekte midir?